

Rekommendation om säsongsinfluensavaccinering i Finland under höst- och vintersäsongen 2009–2010

Institutet för hälsa och välfärd
PB 30 (Mannerheimvägen 166)
00271 Helsingfors
Telefon: 020 610 6000

www.thl.fi

REKOMMENDATION OM SÄSONGSINFLUENSAVACCINERING I FINLAND UNDER HÖST- OCH VINTERSÄSONGEN 2009–2010

Denna rekommendation gäller säsongsinfluensavaccinet. En rekommendation om vaccinering mot pandemiskt H1N1 2009-virus (svininfluensa) publiceras separat.

Det är sannolikt att säsongsinfluensan anländer till vårt land även denna vinter. Därför är säsongsinfluensavaccineringarna viktiga, trots att befolkningen kanske intresserar sig mer för pandemin och pandemivaccineringarna.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 448/2007 bör personer för vilka influensa utgör ett väsentligt hot mot hälsan eller för vilkas hälsa influensavaccination är av avsevärd nytta erbjudas gratis säsongsinfluensavaccinering. Institutet för hälsa och välfärd fastställer årligen vilka säsongsinfluensavacciner som ska användas samt indikationerna för vaccination. Även personer som inte hör till de målgrupper som erbjuds gratis vaccin har nytta av influensavaccinering. Vaccineringen förutsätter då att personen medför eget vaccin som ordinerats av läkare och inhandlats på apotek.

Under en epidemi kan uppskattningsvis 5–15 procent av befolkningen insjukna i säsongsinfluensa. Det effektivaste sättet att minska följdverkningarna av säsongsinfluensaepidemier är att erbjuda årliga influensavaccineringar. Det är viktigt att minnas att influensavaccin bara skyddar mot virus som orsakar influensa, inte mot sådana virus som orsakar vanliga förkylningar ("flunsor").

Målgrupper för gratis vaccinering

Institutet för hälsa och välfärd rekommenderar att följande persongrupper ges gratis säsongsinfluensavaccin höst- och vintersäsongen 2009–2010:

Barn i åldern 6–35 månader

Små barn drabbas oftare av influensa än andra åldersgrupper. Influensa hos barn leder också lika ofta till sjukhusvård som influensa hos gamla människor. Mer än en tredjedel av alla små barn som insjuknat i influensa drabbas av bakteriell öroninflammation som följsjukdom. Virusutsöndringen hos små barn är kraftigare och långvarigare än hos patienter i andra åldersgrupper, vilket gör dem till de effektivaste spridarna av influensavirus i sin närmiljö. Genom att vaccinera små barn mot influensa kan man förhind-

ra att barn drabbas av influensa och tillhörande följsjukdomar, vilket ger en betydande minskning av antalet läkarbesök, antibiotikakurer och vårdepisoder på sjukhus inom denna åldersgrupp.

Personer som fyllt 65 år

Alla personer som fyllt 65 år har, liksom under tidigare år, rätt till gratis säsongsinfluensavaccinering. Risken för svår influensa ökar med tilltagande ålder även bland personer utan konstaterad grundsjukdom.

Medicinska riskgrupper

Det är viktigt att identifiera de personer i åldern 3–64 år som hör till de medicinska riskgrupperna och att aktivt söka nå dem. Dessa riskgrupper omfattar personer för vilka influensan utgör en väsentlig hälso-risk. Nedan ges exempel på indikationer för vaccinering. Även andra personer som på grund av sjukdom tydligt skulle ha nytta av influensavaccinering kan efter övervägande erbjudas gratis vaccin. Beslut om gratis vaccinering kan fattas av en hälsovårdare, sjukskötare eller läkare.

Exempel på vaccinationsindikationer är

- en kronisk hjärt- eller lungsjukdom som kräver regelbunden medicinering
- en kronisk ämnesomsättningssjukdom som diabetes eller binjurebarkssvikt
- en kronisk leversjukdom eller njursvikt
- en sjukdom som försämrar motståndskraften, som leukemi, lymfom, hiv-infektion eller tillstånd efter avlägsnande av mjälten
- en behandling som försämrar motståndskraften, t.ex. i anslutning till organtransplantation eller cancerbehandling
- en kronisk neurologisk eller neuromuskulär sjukdom

Gravida kvinnor som hör till de medicinska riskgrupperna kan vaccineras mot influensa i alla stadier av graviditeten. Personer som får immunosuppressiv behandling vaccineras under behandlingsuppehållen och minst en till två veckor före en intensiv behandlingsperiod.

Säsongsinfluensavaccinet

Säsongsinfluensavaccinet innehåller renade strukturdelar från tre virusstammar. Dessa virusstammar motsvarar i antigen avseende de stammar som WHO rekommenderar för influensasäsongen 2009–2010: A/Brisbane/59/2007 (H1N1), A/Brisbane/10/2007 (H3N2) och B/Florida/60/2008. En av virusstammarna i 2008 års vaccin har bytts ut. De vacciner som används i Finland har godkänts av Läkemedelsverket på grundval av de rekommendationer som getts av Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA).

Detta vaccin skyddar inte mot sjukdom som orsakas av det pandemiska viruset H1N1 2009.

Närmare uppgifter om influensavaccinets sammansättning, skyddseffekt och biverkningar samt anvisningar om försiktighetsmått och kontraindikationer finns i Vaccinatörens handbok på webbadressen <http://www.ktl.fi/portal/8637>.

Vaccinering

Med hänsyn till leveranstidsschemat är det säkrast att hälsovårdscentralerna planlägger sitt arbete så att de allmänna säsongsinfluensavaccineringarna inleds först i november. I stället för att ordna särskilda vaccinationsmottagningar under en mycket begränsad tid bör man sträva efter att erbjuda vaccinering under en längre tid under höstens lopp. Vaccineringarna bör fortgå ända till dess att epidemin börjar. Att vaccinera efter det att epidemin har brutit ut är inte farligt, men vaccinskyddet är fullt utvecklat först omkring två veckor efter vaccinationen. Säsongsinfluenzaepidemin börjar vanligen efter årsskiftet, men ibland redan i december.

De som har rätt till gratis säsongsinfluensavaccinering bör informeras om möjligheten att vaccineras. Vaccinationsarrangemangen och vaccineringen bör ordnas så att alla som har rätt till säsongsinfluensavaccinering kan få, om de så önskar, det vaccin de är berättigade till. Det rekommenderas att också de personer som bor tillfälligt i kommunen erbjuds säsongsinfluensavaccin, åtminstone om det är svårt för dem att åka till sin hemort för att få det där.

I fråga om användningen och hanteringen av vaccinet bör man följa vaccintillverkarens anvisningar, som man hittar i produktresumén eller i bipacksedeln. Institutet för hälsa och välfärd rekommenderar 0,5 ml per dostillfälle för alla åldersgrupper. För barn används således samma vaccinpreparat och samma dosering som för vuxna.

För barn under nio år, som inte tidigare har vaccinerats mot säsongsinfluensa, rekommenderas sammanlagt två doser för att säkra utvecklingen av vaccinskyddet. Den andra dosen är lika stor som den första och ges tidigast fyra veckor efter den första dosen. För de barn som fick två doser säsongsinfluensavaccin i fjol räcker det med en boosterdos. För de barn som under ett tidigare år borde ha fått två vaccindoser, men som bara fick en dos, rekommenderas två doser med fyra veckors mellanrum.

Säsongsinfluensavaccinet är vanligen väl tolererat, men precis som vid all annan vaccinering måste man ha beredskap att ge akut behandling vid en eventuell anafylaktisk reaktion.

Biverkningsanmälningar

Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska anmäla konstaterade eller misstänkta biverkningar till Avdelningen för vaccinationer och immunskydd vid Institutet för hälsa och välfärd. Närmare anvisningar och anmälningsblanketten hittas på webbadressen www.ktl.fi/portal/12423

Uppföljning och registrering av vaccinationerna

Utförda vaccinationer ska enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 421/2004 antecknas på en uppföljningsblankett för vaccinationer eller på motsvarande ställe i hälsovårdscentralens elektroniska datasystem. Av anteckningen bör framgå den vaccinerades personuppgifter samt vaccinationsdatum, vaccinets namn och satsnummer, injektionsställe, vaccinationssätt (till exempel i.m.) och vaccinatörens namn. En anteckning om vaccination av barn görs också på det hälsokort för barn under skolåldern som ges till föräldrarna. Vaccinationer av vuxna antecknas i ett personligt hälsokort.

I kommunerna registreras uppgifterna om säsongsinfluensavaccineringen direkt i THL:s databas över vaccinationstäckningen genom det elektroniska dataöverföringssystemet. Vaccinationsuppgifterna ska uppdateras t.ex. dagligen eller varje vecka, dock senast den 28 februari 2010. Redan innan vaccinationerna inleds ska personalen inskolas i användningen av THL:s system för dataöverföring. Före övergången till det elektroniska vaccinationsregistret är detta system det enda sättet att få aktuell information om täckningen av genomförd influensavaccinering i Finland. Vid internationell jämförelse befinner sig Finland på grund av en låg täckning längst bak tillsammans med de länder som erbjuder gratis vaccinering. En delorsak till den låga täckningen kan vara en bristfällig registrering. Därför uppmanar vi alla kommuner att denna säsong fästa särskild uppmärksamhet vid att registrera vaccinationerna i THL:s databas över vaccinationstäckningen.

Om en vaccination som hör till det nationella vaccinationsprogrammet ges inom företagshälsovården eller i en annan kommun, bör förordningsenliga uppgifter om detta alltid meddelas till hälsovårdscentralen på den vaccinerades hemort. Detta är nödvändigt med tanke på uppföljningen av vaccinationssäkerheten. Dessutom hålls uppgifterna om vaccinationstäckningen i kommunen/samkommunen uppdaterade på detta sätt.

Information

Kommunerna bör effektivt informera sina invånare om rekommendationen om säsongsinfluensavaccineringen och lokala vaccinationsarrangemang. Institutet för hälsa och välfärd använder i första hand webbsidan för att informera om frågor som gäller influensavaccinering.

Uppdaterad information om leveranser och distribution av vacciner finns på Institutet för hälsa och välfärds webbplats www.ktl.fi/portal/5799

På webbadressen <http://www.ktl.fi/portal/16828> hittas information om distributionen av pandemivaccin.

Mer information fås vid behov från Institutet för hälsa och välfärd

- Influensavaccinationer: tfn 020 610 60 60 kl. 10–12
- Biverkningar av influensavaccinationer: tfn 020 610 60 60 kl. 10–12
- Vaccinleveranser: tfn 020 610 83 35
- Vaccinernas sammansättning och förvaring av vacciner: tfn 020 610 83 26
- Influensaläget: tfn 020 610 85 57.

Helsingfors den 9 oktober 2009

Generaldirektör

Pekka Puska

Avdelningsdirektör

Terhi Kilpi

För kännedom

Social- och hälsovårdsministeriet

Länsstyrelserna

Sjukvårdsdistriktens ansvariga för registret över smittsamma sjukdomar

Sjukvårdsdistriktens läkare med ansvar för smittskyddsfrågor

Läkemedelsverket

Arbetshälsoinstitutet

Försvarsmaktens medicinalvårdsavdelning

Gränsbevakningsväsendet

Brottspåföljdsverket

Finlands Tandläkarförbund

Finlands Läkarförbund

Allmänläkare i Finland

Allmänmedicinska föreningen i Finland

Finlands Hälsovårdarförbund

Tehy

Sjuksköterskeförbundet

Hälso- och sjukvårdsläroanstalterna